

JÓZEF NYKA O TOMU ČESNU IN KUMBAKARNI:

»TAKŠNEGA VZPONA ŠE NI BILO!«

Ljubljanska radijska postaja posveča na vseh svojih programih veliko pozornost planinstvu in alpinizmu, največje dogodke teh dejavnosti pa spremlja celo neposredno ali takoj, ko se njihovi akterji vrnejo domov.

Veliko pozornost je med drugim posvetila vzponu Toma Česna na vrh Kumbakarne v Himalaji.

Ker pa pogosto več velja, če dejanje ocenijo tujci, ljudje od zunaj, ki čustveno ali nacionalno niso nikakor prizadeti, so za takšno mnenje vprašali Józefa Nyko iz Varšave, urednika poljske gorniške revije Taternik, sicer pa enega od najbolj vnetih sodelavcev večine alpinističnih revij na svetu, tudi Planinskega vestnika. Józef Nyka je bil v mlajših letih izvrsten alpinist z nekaterimi odmevnimi vzponi v evropskem merilu, zdaj pa sodi med najpopolnejše svetovne poznavalce himalajskih dosežkov ter alpinizma in plezanja nasploh.

Po telefonu se je z urednikom Taternika pogovarjal novinar Matej Šurc. Józef Nyka pa mu je konec maja povedal o Česnovem vzponu na Kumbakarno naslednje:

»Sicer ne poznam vseh podrobnosti o vzponu Toma Česna, vendar mu že zdaj iz vsega srca čestitam za njegov izreden dosežek. Zelo sem vesel, da je uspel in da je z njim zdaj vse v redu.

Letošnja himalajska sezona je bila zelo zanimiva. Od 30. aprila do 2. maja je sovjetskim alpinistom uspel imeniten podvig; prečili so namreč pogorje Kangčendzenge in osvojili štiri njene glavne vrhove. Dvodnevni vzpon je poznavalce nedvomno presenetil, kajti prečenje, kakršnega so opravili Sovjeti — torej na klasičen način z višinskimi tabori, številnim moštvom, z uporabo dodatnega kisika, pritrjevanjem vrvi itd. — zahteva najmanj petdnevno plezanje.

Uspeh Toma Česna pa je nekaj popolnoma drugega. Gre za moderen način vzpona brez vsakršne tuje pomoči, zanašajoč se zgolj na lastne sposobnosti. Seveda moramo tudi omeniti, da severna stena Kumbakarne med alpinisti slovi kot ena izmed najbolj zastrašujočih alpinističnih ciljev na svetu, ki od alpinista zahteva zares skrajne fizične sposobnosti.

Leta 1982 je v njej poskušal tudi Francoz Pier Belgenes, član skupine Droite Montagnes. Takole pravi: »To je moja najtežja preizkušnja v Himalaji. Stena je zares kruta. Nihče od nas še ni videl tako ogromne, previsne in hladne stene. Takrat je bil oktober in vanjo sploh ni posijalo sonce, razen tri ali štiri ure na dan v taboru ena. Vrhnjih tisoč metrov stene je

podobnih severni steni Cime di Lavaredo v Dolomitih, vendar s to razliko, da je zadnjih petsto metrov v steni Kumbakarne še bolj previsnih.«

Tako torej pravi naš francoski prijatelj Pierre Belgenes.

Osebnostno menim, da je vzpon Toma Česna v tem trenutku morda najboljši dosežek v Himalaji doslej. Hkrati se zdi, da je to v vsakem primeru tudi najbolj neustrašno dejanje sodobnega himalajizma. Preprosto — ne najdem mu primerjave. Takšnega solo vzpona do danes v Himalaji ni opravil še nihče. Zame je Tomo Česen eden od najpopolnejših alpinistov sedanjega časa. Odlikuje ga izredna psihična in fizična sposobnost, zato je dosegel že takšna na videz nemogoča dejanja, kot je smer No Siesta v Alpah ali desni steber v K2.

Njegov zadnji dosežek, prvenstvena smer v severni steni Kumbakarne, je name napravil resnično globok vtis in nestrno pričakujem podrobnejše poročilo o tem v našem tisku. Kajti Tomo Česen ima tudi na Poljskem veliko dobrih prijateljev.«

TOMO ČESEN
V MONTAGNES MAGAZINU

VELIKI LJUBEZNI: GORE IN DRUŽINA

Skoraj ne mine mesec, ne da bi prebrali ali kako drugače zvedeli o kakšnem novem uspehu vsestranskega alpinista Toma Česna iz Kranja. Čeprav so naše gore in naši alpinisti na evropskem Vzhodu in so torej tudi vrhunski plezalski uspehi slovenskih plezalcev za Zahodno Evropo manj zanimivi, občasno vendarle tudi v tem tisku preberemo bolj ali manj zadržano novico o slovenskem alpinizmu.

Kar na sedmih straneh razkošne francoske revije »Montagnes Magazine«, ki izhaja na 148 straneh velikega formata in je bogato ilustrirana z barvnimi fotografijami, pa je v letošnji majski številki predstavljen Tomo Česen, ki v intervjuju pravi, da pleza izključno zaradi veselja tako v ledu kot v kopni skali in da ima rad prav vse gore na svetu, najraje in najpogosteje pa pleza sam. Na vprašanje, ali je kakršno veselje zmrzovanje, trpljenje in tveganje v izjemnih smereh in stenah, je odgovoril, da mu je pač tudi to v zadovoljstvo, saj je naposled takšno ali drugačno tveganje pri vsakem vrhunskem športu.

Naslovna fotografija ob intervjuju s Tomom Česnom v Montagnes Magazinu: Česen na vrhu Jalung Kanga (8505 m)

Potem ko je odgovoril na nekatera vprašanja o financiranju svojih alpinističnih podvigov in zelo na splošno o svojih sponzorjih, je natančneje govoril o svoji veliki preizkušnji na Jalung Kangu in o nekaterih drugih svojih najtežavnejših plezanjih. Zadržal se je tudi pri rekorderstvu nekaterih plezalcev iz Zahodne Evrope, ki ne izbirajo sredstev za dosego svojega cilja in se med drugim poslužujejo tehničnih prevoznih sredstev, da bi bil njihov časovni rekord videti čimbolj učinkovit.

Vendar o nobenem od svojih »konkurentov« (če lahko tako pogojno imenujemo njegove kolege — vrhunske plezalce) ne govori niti z omalovaževanjem niti s podcenjevanjem, ampak omeni njihove največje zasluge za svetovni alpinizem. Tako pravi o Reinholdu Messnerju, da je izredno veliko prispeval k napredku svetovnega alpinizma, med drugim s tem, ko je sam pripeljal na vrh Everesta in ko je začel brez uporabe dodatnega kisika plezati na najvišje vrhove sveta.

Vendar v intervjuju ni mogoče prezreti Česnove izjemne skromnosti: medtem ko so nekateri njegovi kolegi iz Zahodne Evrope pospremili svoje vrhunske dosežke z velikansko publiciteto, je Tomo Česen o svojih podobnih in še večjih alpinističnih dejanjih skromno molčal.

Ali so gore najpomembnejša stvar v življenju Toma Česna? »Ne,« odgovarja intervjuvanec v Montagnes Magazinu. »To je moja družina, žena in dva majhna otroka.«

26-letni kranjski alpinist Tomo Česen je v tem intervjuju predstavljen francosko govoreči planinski in alpinistični publikli v najlepši luči — tudi s fotografijami, ki so iz zbirke Janeza Skoka in Toma Česna. Naposled so v sklopu intervjuja v okviru posebej predstavljeni Česnovi največji alpinistični dosežki, med katerimi pa še ni zabeležen solo vzpon na alpski način na Kumbakarno, saj je bil razgovor napisan pred Česnovim zadnjim odhodom v Himalajo.

3. svetovni dan čistih gora

Po uspehu prvih dveh svetovnih dni čistih gora v številnih deželah se je Svet UIAA na svoji seji odločil, da bi to prireditve periodično ponavljali. Tako je razglašen konec tedna 23. in 24. septembra 1989 za »tretji svetovni dan čistih gora«. S tem želi UIAA kolikor mogoče veliko ljudi opozoriti na varstvo gorskega sveta.

Svetovna organizacija planinskih zvez (UIAA) je zaprosila svoje članice, naj pri tej akciji z največjo zaganostjo pomagajo, tako da objavijo to sporočilo v svojih klubskih in društvenih glasilih, ga posredujejo dalje drugim sredstvom obveščanja in se lotijo konkretnih očiščevalnih akcij, okroglih miz o tej temi itd. Na južni polobli, kjer so podnebne razmere zdaj drugačne, naj bi bil svetovni dan čistih gora 17. in 18. marca 1990, če ga letošnjega septembra ne morejo izpeljati.

novice